

รายวิชาภาษาไทย

รหัสวิชา ท๑๖๑๐๑

ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

เรื่อง ลักษณะของประโยค

ครูผู้สอน ครูประเมษฐ ศรีกำเหนิด

ครูคณิตา หนูนอนันต์

ลักษณะของประโยค

จุดประสงค์การเรียนรู้

๑. อธิบายลักษณะประโยชน์สามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อนได้
๒. แต่งประโยคสามัญ ประโยครวม และประโยคซ้อนได้
๓. เห็นความสำคัญของการใช้ประโยคได้ถูกต้อง

“ใคร ทำอะไร”

ใคร

พระสงฆ์

คุณพ่อ

สุนัข

แมลงวัน

โรงเรียน

ลมพายุ

แม่ไก่

เจ้าชาย

ทำอะไร

ปิด

เห่า

เสวยพิชชา

พัด

มรณภาพ

ตอมสิ่งปฏิกูล

โกนหนวด

จิกหนอน

ใคร

พระสงฆ์

คุณพ่อ

สุนัข

แมลงวัน

โรงเรียน

ลมพายุ

แม่ไก่

เจ้าชาย

ทำอะไร

ปิด

เห่า

เสวยพิชซ่า

พัด

มรณภาพ

ตอมสิ่งปฏิกูล

โกนหนวด

จิกหนอน

คำถามกระตุ้นความคิด

จากคำที่นำมาเรียงกันแล้วเกิดความหมาย
แสดงให้รู้ว่า *“ใครทำอะไร”* เราเรียกว่าอะไร

ประโยค

จำแนกประโยค

พระสงฆ์มรณภาพ

คุณพ่อโกนหนวด

สุนัขเห่า

แมลงวันตอมสิ่งปฏิกูล

โรงเรียนปิด

ลมพายุพัด

แม่ไก่จิกหนอน

เจ้าชายเสวยพิชซ่า

ประธาน

พระสงฆ์

คุณพ่อ

สุนัข

แมลงวัน

โรงเรียน

ลมพายุ

แม่ไก่

เจ้าชาย

กริยา

มรณภาพ

โกน

เห่า

ตอม

ปิด

พัด

จิก

เสวย

กรรม

-

หนวด

-

สิ่งปฏิกูล

-

-

หนอน

พิชซ่า

ประโยค

หมายถึง คำที่นำมาเรียงต่อ ๆ กัน อย่างเป็น
ระเบียบ ให้แต่ละคำมีความสัมพันธ์กัน มีใจความ
สมบูรณ์ แสดงให้รู้ว่า

ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร และผลเป็นอย่างไร

ประโยค แบ่งเป็น ๓ ลักษณะ

ประโยคสามัญ

ประโยครวม

ประโยคซ้อน

๑. ประโยคสามัญ

คือ ประโยคที่มีบทกริยาสำคัญเพียง
บทเดียว มีใจความเดียวที่มีความหมาย
สมบูรณ์ อาจมีบทขยายเพื่อให้ได้ใจความ
ชัดเจนขึ้น

ตัวอย่างประโยคสามัญ

นนท์เล่นว่าวยามหน้าหนาว

เพิ่มผลลอยกระทง

เบนซ์พายเรือ

๒. ประโยครวม

คือ ประโยคที่มีประโยคสามัญตั้งแต่
๒ ประโยคขึ้นไปมารวมกัน โดยมีคำเชื่อม
ทำหน้าที่เชื่อมประโยค
แบ่งเป็น ๔ ประเภท

๒.๑ เชื่อมความคล้อยตามกัน

ประกอบด้วยประโยคสามัญตั้งแต่
๒ ประโยคขึ้นไป มีเนื้อความคล้อยตามกัน
ในแง่ความเป็นอยู่ เวลา และการกระทำ

เชื่อมความคล้องตามกัน

เบ๊ยว และบอยไปตกปลา

พ่อ และแม่กินข้าว

๒.๒ เชื่อมความขัดแย้งกัน

ประกอบด้วยประโยคสามัญตั้งแต่
๒ ประโยคขึ้นไป มีเนื้อความที่ขัดแย้งกัน
หรือแตกต่างกันในการกระทำ หรือ
ผลที่เกิดขึ้น

เชื่อมความขัดแย้งกัน

พี่ต๋องแต่น้องต๋องต๋อง

๒.๓ เชื่อมความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

ประกอบด้วยประโยคสามัญ
๒ ประโยค และกำหนดให้เลือก
อย่างใดอย่างหนึ่ง

เชื่อมความให้เลือกอย่างใดอย่างหนึ่ง

นิวชอบเพลงลูกทุ่ง หรือ เพลงสตริง

๒.๔ เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผลกัน

ประกอบด้วยประโยคสามัญ

๒ ประโยค ประโยคแรกเป็นเหตุ

ประโยคหลังเป็นผล

เชื่อมความเป็นเหตุเป็นผลกัน

เพราะเขาอ่านหนังสือมาก

จึงมีความรู้รอบตัวหลายเรื่อง

๓. ประโยคซ้อน

คือ ประโยคที่มีใจความเดียวเป็น
ประโยคหลัก แล้วมี ประโยคย่อย
เป็นส่วนขยาย โดยทำหน้าที่ขยาย
คำนาม หรือขยายกริยา

๓.๑ ประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายคำนาม

(มีคำเชื่อม **ที่** **ซึ่ง** **อัน**)

นักกีฬา**ที่**ตั้งใจฝึกซ้อมจะได้รับชัยชนะ

๓.๒ ประโยคย่อยทำหน้าที่ขยายกริยา

(มีคำเชื่อม เมื่อ จน เพื่อ ตั้งแต่ เพราะ)

ฉันดีใจเมื่อครูจะพาไปทัศนศึกษา

ปีได้รับประทานผลไม้เพื่อให้ร่างกายแข็งแรง

ระบุงชนินดของประโยค กันตีกว่า...

พ่อ และแม่เป็นร่มโพธิ์
ร่มไทรของคุณ

ประโยชน์รวม

กิจการรถไฟเริ่มครั้งแรกในรัชสมัยของ
พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัว

ประโยชน์สามัญ

แดง และดำรีบวิ่งหลบฝน
เข้าโรงเรียน

ประโยชน์รวม

แพทย์รักษาผู้ป่วย
ซึ่งนอนอยู่บนเตียง

ประโยคซ้อน

นักเรียนเข้าแถวกัน อย่างเป็นระเบียบ

ประโยคสามัญ

ต้มยำกุ้งเป็นอาหารไทย
ที่ชาวต่างประเทศต่างรู้จักกันดี

ประโยคชวน

เพราะเขาไม่สบาย
จึงไม่มาโรงเรียน

ประโยชน์รวม

เพื่อนได้รับรางวัลชนะเลิศ
ในการแข่งขันจรวดขวดน้ำครั้งนี้

ประกาศสามัญ

คุณยายอยากดูข่าว
แต่ให้อายากดูการ์ตูน

ประโยชน์รวม

ข้าวหอมจะอ่านหนังสือ
หรือทำการบ้าน

ประโยชน์รวม

คำชี้แจงบทบาทนักเรียน

ให้นักเรียนทำใบงาน เรื่อง
ลักษณะของประโยค

คำชี้แจงบทบาทครูปลายทาง

๑. ดูแลการทำงานของนักเรียน
๒. ให้คำแนะนำนักเรียน
ในการทำงาน
๓. ตรวจสอบความถูกต้อง
ของใบงาน

ใบงานที่ ๑๑ เรื่อง ลักษณะของประโยค
หน่วยเรียนรู้ที่ ๙ เรื่อง อ่าน พุด คิด พิจารณา
แผนการจัดการเรียนรู้ที่ ๑๑ เรื่อง ลักษณะของประโยค
รายวิชา ภาษาไทย รหัส ท๑๖๑๐๑ ภาคเรียนที่ ๒ ชั้นประถมศึกษาปีที่ ๖

ใบงาน

เรื่อง

ลักษณะของประโยค

คำชี้แจง แต่งประโยคตามลักษณะของประโยคที่กำหนดให้ข้อละ ๓ ประโยค
ประโยคสามัญ

๑.

๒.

๓.

ประโยครวม

๑.

๒.

๓.

ประโยคซ้อน

๑.

๒.

๓.

ชื่อ ชั้น เลขที่

ชวนกันตอบ รู้รอบทิศ

ประโยคสามัญ

๑. คุณพ่อไปทำงาน
๒. คุณยายไปทำบุญ
๓. คุณครูตรวจการบ้าน

ชวนกันตอบ รู้รอบทิศ

ประโยครวม

๑. เธออยากไปเที่ยวทะเลหรือน้ำตก
๒. คุณแม่อยากดูข่าวแต่ลูกอยากดูการ์ตูน
๓. เพราะเขาไม่สบายจึงไม่มาโรงเรียน

ชวนกันตอบ รู้รอบทิศ

ประโยคซ้อน

๑. นักเรียนกลับบ้านเมื่อโรงเรียนเลิก
๒. เขาสร้างฐานะได้มั่นคงเพราะเขาขยันทำงาน
๓. คุณครูพยายามอธิบายเพื่อให้ นักเรียนเข้าใจ

ระบุประโยค โชคอำนวย

คำถามน่าคิด ชวนพิจารณา

การศึกษาเรื่อง ลักษณะของประโยค
มีความสำคัญอย่างไร

ช่วยให้ผู้เรียนมีความรู้ ความเข้าใจหลักการ
สร้างประโยค และสามารถใช้ประโยคได้ถูกต้องตาม
หลักภาษาไทย

คำถามน่าคิด ชวนพิจารณา

นักเรียนจะนำความรู้เรื่อง
ลักษณะของประโยค ไปใช้ในชีวิตได้อย่างไร

ใช้ในการพูด หรือเขียนในการสื่อสาร
เพื่อให้ผู้พูด และผู้ฟังมีความเข้าใจตรงกัน

บทเรียนครั้งต่อไป

นิทานทองอิน

ตอน นากพระโขนงที่สอง

เรื่อง คำศัพท์ คู่ความหมาย

สิ่งที่ต้องเตรียม

๑. ใบความรู้ เรื่อง คำศัพท์ คู่ความหมาย
๒. ใบงาน เรื่อง คำศัพท์ คู่ความหมาย

สามารถดาวน์โหลดได้ที่ www.dltv.ac.th

